

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

Рац А. Й.
«_27_» ___08___ 2020 р. __

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІНТЕГРАТИВНЕ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ
ГАЛУЗІ «МИСТЕЦТВО»**
(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: **магістр**
Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність: **013 Початкова освіта**

Розробники програми: Кучай Т. П., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології; Коприва А. Т., канд. мистецтвознавство, доцент

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ
Протокол №_1_ від „_25_” ___08___ 2020__ року

Завідувач кафедри _____ Біда О. А. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ Кучай Т. П. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань <u>01 Педагогіка</u>	Обов'язкова	
Модулів 2 Змістових модулів 5	Напрямок підготовки /спеціальність 013 Початкова освіта	Курс:	
Загальна кількість годин 90		II	
		Семестр	
	3		
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 60 самостійної роботи – 30	Рівень освіти Магістр	10 год.	_6_ год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	84 год.
		Вид контролю екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Вивчення навчального предмету «Мистецтво»: у процесі сприймання та інтерпретації творів мистецтва, практичної художньо-творчої діяльності формувати в студентів комплекс ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей, який забезпечить здатність до художньо-творчої самореалізації особистості.

Завдання

Методичні: підготовка студентів до моделювання уроків за різними навчальними технологіями.

Пізнавальні: ознайомлення студентів з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології в початковій школі.

Практичні: формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій на уроках «Мистецтво» в початковій школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- елементарне уявлення і поняття про види та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови музичного та візуального мистецтва у взаємозв'язках із синтетичними мистецтвами (хореографією, театром і кіномистецтвом, і так далі);
- розширення художньо-естетичного досвіду, опанування елементарними художніми вміннями та навичками у процесі практичної діяльності;
- набуття початкового досвіду зі створення художніх образів у процесі власної елементарної творчості;

вміти:

- виховувати ставлення до дійсності та емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва, художніх інтересів та естетичних смаків;
- визначати елементарних світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, розуміти зв'язки мистецтва з природним і культурним середовищем, життєдіяльністю людини, сучасною технікою, засобами масової інформації;
- сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати й аргументувати особистісне ставлення до них;
- аналізувати творчі роботи дітей; оцінювати естетичні явища дійсності та мистецтва;
- позитивно ставитися до творчої самореалізації в різних видах поліхудожньої діяльності.

Загальні компетентності 3, 5

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність приймати обґрунтовані рішення; виховувати навички міжособистісної взаємодії, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- Здатність вибудовувати соціальну взаємодію за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.

Фахові компетентності 5, 10, 11

- Здатність генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
- Здатність налагоджувати контакт у спілкуванні зі студентами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами.
- Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.

Програмні результати навчання:**ПРН 2, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 14, ПРН 16**

- знання сучасних інноваційних технологій підготовки та проведення різних форм організації занять у ЗО; усвідомлювати потенційні можливості організації навчального процесу у сучасній початковій школі в умовах розвивального навчання, на основі володіння персональним комп'ютером, використовувати сучасні технології опрацювання інформації;
- здатність розробляти і технологічно конструювати уроки різних типів, впроваджувати інноваційні технології, передбачати їх ефективність та оцінювати результативність; вміти технологічно забезпечувати процес навчання на засадах сучасних педагогічних технологій та інноваційних підходів.
- здатність до організації педагогічної діяльності та ефективного управління робочим часом, готовність до використання науково обґрунтованих педагогічних технологій, різних способів і засобів оцінки якості освіти, здатність викладати в освітніх установах середньої та вищої освіти.
- здатність спрямування підготовки студента з метою забезпечення особистісної орієнтації формування компетенції майбутнього вчителя початкової школи.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1 (СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ)										
Змістовий модуль 1. (ОСНОВНА МЕТОДОЛОГІЯ І РІЗНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА)										
Тема 1. Класифікація мистецтв. Напрямки, види та жанри мистецтва	14	1	1		12				1	
Тема 2. Основні види і структура мистецьких уроків	8	1	1		6				1	
Тема 3. Інтегровані уроки у початковій школі	8	1	1		6					
Тема 4. Зміст і структура програми «Мистецтво»	12	1	1		10				2	
Разом за змістовим модулем 1	42	4	4		34				4	38
Модуль 2 (СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИСТЕЦТВО»)										
Змістовий модуль 1. (АБЕТКА МИСТЕЦТВ)										
Тема 1. Краса навколо нас	5	1			4				1	4
Тема 2. Мистецтво – чарівне вікно у світ	4		1		3					4
Тема 3. Загадки художніх мов	4				4					4
Тема 4. Як митці створюють красу	1		1							1
Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul (КРАСА ДОВКІЛЛЯ В МИСТЕЦТВІ)										
Тема 1. Пори року і народні свята	4	1	2		1				1	3
Тема 2. Мистецтво і рукотворний світ	3		2		1					3
Тема 3. Бринить природи мова кольорова	3				3					3
Тема 4. Образи рідної землі	3				3					3

Змістовий модуль 3. / 3. tartalmi modul (ОБРАЗ ЛЮДИНИ В МИСТЕЦТВІ)										
Тема 1. Мистецькі мандри казкових персонажів	3				3					3
Тема 2. Легендарні герої в мистецтві	4		2		2					4
Тема 3. Комічні та фантастичні образи	3	1			2					3
Тема 4. Краса людської духовності	4	1	2		1					4
Змістовий модуль 4. / 4. tartalmi modul (СВІТ У МИСТЕЦЬКИХ ШЕДЕВРАХ)										
Тема 1. Мій мальовничий, світанковий край	4		1		3					4
Тема 2. Ми діти твої, Україно!	4	1	1		2					4
Тема 3. Подорожі країнами і континентами	6		2		4					6
Тема 4. Дзвони минулого, шляхи майбутнього	3	1	2		1					3
Разом за змістовим модулем 1.-4.	58	6	16		36				2	54
Усього годин	90	10	20		60				6	84

4. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1 / 1. modul (СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ)		
Змістовий модуль 1. (ОСНОВНА МЕТОДОЛОГІЯ І РІЗНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА) Класифікація мистецтв. Напрямки, види та жанри мистецтва		
1	Визнання образотворчого мистецтва на тілі за допомогою колекції та художніх програм інституту	1
2	Що визначає мистецтво доби	1
3	Інтеграція мистецтва в різні навчальні предмети початкової школі та інтеграційні процеси в мистецьких системах	1
4	Різні можливості і види уроків мистецтва та їх ефективність у державній освіті	1
Модуль 2 (ОБГОВОРЕННЯ СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИСТЕЦТВО»)		
Змістовий модуль 1. (АБЕТКА МИСТЕЦТВ)		
6	Основне поняття кольору, що таке кольорознавство	2
7	Настрій у мистецьких творах	2
Змістовий модуль 2. (КРАСА ДОВКІЛЛЯ В МИСТЕЦТВІ)		
8	Основи композиції	2
9	Як твори мистецтва впливають на наші емоції	2
Змістовий модуль 3. (ОБРАЗ ЛЮДИНИ В МИСТЕЦТВІ)		
10	Представлення характеристики вікових груп людини у різних галузях мистецтва.	2
11	Проблематика представлення справжнього "Я" у мистецтві та характеристика різних персонажів у шаржових роботах	2
Змістовий модуль 4. (СВІТ У МИСТЕЦЬКИХ ШЕДЕВРАХ)		
12	Багатоетнічна Закарпаття, та вплив сусідніх культур на одне-одного, як це ситуація впливає на Закарпатське мистецтво	2
13	Сфери художньої культури в нашому мікро- та макросередовищі з точки зору приймаючої сторони	2
	Разом	20

5. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1 (СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ)		
Змістовий модуль 1 (ОСНОВНА МЕТОДОЛОГІЯ І РІЗНІ КОНЦЕПЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА)		
1	Створення таблиці для показання мистецьких жанрів та галузей.	6
2	Заповніть таблицю вікових стилів. Поділ дослідницьких завдань на групи.	6
3	Збирання практичних мистецьких прикладів на основі різні техніки для проведення типових уроків.	4
4	Дослідження на основі конкретної мистецької теми/ проблеми на якому студент збирає твори різних жанрів та стилів	6
5	Підготовка презентації, що підводить підсумки дослідної роботи	2

6	Підготовка таблиці, що підводить підсумки основної програми «Мистецтво»	4
Модуль 2 (ОБГОВОРЕННЯ СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИСТЕЦТВО»)		
Змістовий модуль 1. (АБЕТКА МИСТЕЦТВ)		
7	Створення кольорової діаграми за допомогою акварельної техніки	4
8	Зберіть художні твори для таких настроїв: втомлений, сумний, веселий, святковий, тьмянний	4
Змістовий модуль 2. (КРАСА ДОВКІЛЛЯ В МИСТЕЦТВІ)		
9	Святковий журнал - напишіть пару слів/враження протягом року про свята які визначали	2
10	Створення лінійного малюнка пейзажу, який учень розмалює кольорами, характерними для сезону. Використовуйте палітру до 3 кольорів+тонів/ сезон. Розділіть папір А4-го формату на чотири однакові частини.	4
11	Середовище мого місця проживання. Фотодокументація середовища студента.	2
Змістовий модуль 3. (ОБРАЗ ЛЮДИНИ В МИСТЕЦТВІ)		
12	Винайдіть власного супергероя та опишіть його здібності, розкажіть за що / хто воює.	2
13	Важливість костюмів. Створення маски облич із основними емоціями (радість, смуток, страх, гнів, глузування)	4
14	Представляю мого улюбленого літературного героя свободними техніками та художніми засобами	2
Змістовий модуль 4. (СВІТ У МИСТЕЦЬКИХ ШЕДЕВРАХ)		
15	обити замітки - аналізувати українську культуру через народне мистецтво	2
16	Зберіть матеріали, щоб представити культуру, обрану з навчальної програми «Мистецтво»	6
	Разом	60

6. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

7. Методи контролю

Поточні форми контролю:

Індивідуальне, групове, фронтальне опитування; самостійна робота; самоконтроль. Тестовий контроль, модульні роботи, самооцінка і самоаналіз.

Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Екзамен у кінці 3-го семестру.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Протягом одного семестру студент повинен зібрати мінімум 60 балів.

Екзамен – 40 балів

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Модуль 1		Модуль 2					
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль № 1	Змістовий модуль № 2	Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4		
T-1.2.3.	T-1.2.3.	T-1.2.3.4.	T-1.2.3.4.	T-1.2.3.4.	T-1.2.3.4.		22
15	15	15		15			
30		30				40	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів / a tartalmi modulok témái

Приклад за виконання курсового проекту (роботи)

Змістова частина / Tartalmi rész	Ілюстрації, додатки / Ábrák, függelékek	Захист роботи / A munka megvédése	Сума / Összesen
до <u>40</u> -ig	до <u>20</u> - ig	до <u>40</u> - ig	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики /	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

Підручники та посібники, презентації, художня колекція інституту
 Нормативні документи.
 Інтернет-ресурси.

10. Рекомендована література

Базова

1. Н. С. Вегера Інтегровані уроки в початковій школі — Тернопіль–Харків: Ранок, 2010. — 160 с.
2. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. — 104 с.
3. Масол Л. М., Очаківська Ю. О., Беземчук Л. В., Наземнова Т. О. Вивчення музики в 1-4 класах: Навчально-методичний посібник для вчителів. — Х.: Скорпіон, 2003. — 144 с.
4. Масол Л., Белкіна Е. Мистецтво: Підручник для 3-го класу загальноосвітніх навчальних закладів. — Видання 2-ге, доповнене і перероблене. — К.: Адеф-Україна, 2004 — 152 с.: іл.
5. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Шкільний світ. — 2002. — № 9 (137).
6. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посіб. для вчителів / Л.Масол [О.Гайдамака, Е.Белкіна та ін.].— Х.: Веста: Видавництво „Ранок”, 2006.— С.7-25.
7. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). — К.: Освіта України, 2008. — 274 с.
8. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі. —Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. — 216 с.
9. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання. — К.: ІЗИН, 1997. — 248 с.
10. Ростовський О. Я., Хлебнікова Л. О., Бервецький З. Т., Марченко Р. О. Програми з музики середньої загальноосвітньої школи та поурочні методичні розробки (1-4 класи). — К.: Освіта, 1991. — 136 с.
11. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К., 2002. — 270 с.
12. Денисенко Л. І., Тименко В. П. Трудове навчання: Підручник для 3 класу. — К.: Педагогічна думка, 2003.
13. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 2 класу. — К.: Форум, 2004.
14. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 3 класу. — К.: Форум, 2003.
15. Ernst H. Gombrich- A művészet története, Budapest, Glória kiadó, 2002.
16. Lyka Károly- kis könyv a művészetről, Budapest, Corvina kiadó, 1967

Допоміжна

1. Байбара Т. М. Я і Україна: Підручник для 3 класу. — К.: Форум, 2003.
2. Байбара Т. М. Я і Україна: Підручник для 4 класу. — К.: Форум, 2004.
3. Бібік Н. М., Коваль Н. С. Я і Україна: Віконечко. Підручник для 1 класу. — К.: АФК, 2002.
4. Бібік Н. М., Коваль Н. С. Я і Україна: Підручник для 2 класу. — К.: Форум, 2002.
5. Бібік Н. М. Основи здоров'я: Підручник для 3 класу. — К.: Навчальна книга, 2003.
6. Білецька М. А., Вашуленко М. С. Рідна мова: Підручник для 2 класу. Ч 1, 2. — К.: Освіта. 2002.
7. Богданович М. В. Математика: Підручник для 1 класу. — К.: Освіта, 2007.
8. Богданович М. В. Математика: Підручник для 2 класу. — К.: Освіта, 2002.

9. Богданович М. В. Математика. 3 клас. — К.: Освіта, 2003. 10. Богданович М. В. Математика: Підручник для 4 класу. — К.: Освіта, 2004.
10. Бойченко Т. Є., Савченко О. Я. Основи здоров'я: Підручник для 1 класу. — К.: Генеза, 2007.
11. Белкіна Е.В., Чарівний світ живопису / Е.В.Белкіна – К.: РМК, 1991
12. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском саду/ Л.С Выготский - М.,1967.
13. Величко Ю.В.. Український живопис / Ю.В. Величко – К.: Мистецтво, 198
14. Воробьева І. Опішнянський розпис,Х./І. Воробьева -Ранок,2008.
15. Воробьева І. Петриківський розпис,Х./І. Воробьева -Ранок,2008.
16. Воробьева І. Косовський розпис,Х./І. Воробьева -Ранок,2008.
17. Воробьева І. Яворівські дерев'яна іграшка/ І.Воробьева Х.,Ранок,2008.
18. Вашуленко М. С., Мельничайко О. І. Рідна мова. 3 клас. Ч 1, 2. — К.: Освіта, 2003.
19. Вашуленко М. С., Дубовик О. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова. 4 клас. Ч 1, 2. — К.: Освіта, 2004.
20. Веремійчик І. М. Трудове навчання. — К.: Педагогічна думка, 2002. 18. Савченко О. Я. Читанка: Підручник для 2 класу. Ч 1, 2. — К.: Освіта, 2002.
21. Дичковська І.Іноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник\І.Дичковська.- К.,2004.-352 с.
22. Манько В. Українська народна писанка/ В Манько -Л.,Свічадо,2006.
23. Мельник В. ,Український декоративний розпис.Навч.Посіб.Т., Підручники і посібники, 2008,9с.
24. Ростовцев Н.Н. История методов обучения: В 2 т. – М.: Просвещение, 1982. – Т. 2. – 240 с.
25. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
26. Савченко О. Я. Читанка: Підручник для 3 класу. Ч 1, 2. — К.: Освіта, 2003
27. Шахова І. В. Художня аплікація та візерунки з паперу,Д.ОООПКФ»БАО», 2006
28. Янушко О.А. Аплікація з дітьми раннього віку.-Ранок, 2007
29. Jankovics Marcel: A vizuális nevelésről. Akadémia kiadó, 2015
30. Bálványos Huba: Vizuális megismerés és kommunikáció. Ballasi kiadó, Budapest, 2003
31. Fiedler Judit: Kép, játék, hang: foglalkozási tervek képzőművészeti alkotáshoz. Pedellus
32. Kárpáti Andrea: Bevezetés a vizuális kommunikáció tanításához. Nemzeti Tankönyvkiadó, 199

11. Інформаційні ресурси

Електронні версії підручників

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

<https://tudaszapis.sulinet.hu/hu>

Список державних документів щодо нової мистецької освіти

1. Концепція Нової української школи
(<http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>)
2. Оновлені програми для початкової школи – «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Мистецтво», 2–4 класи.
3. Типові освітні програми «Мистецтво» для 1–4 класів, 5–9, 10–11 класи(<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>)

4. Державні стандарти (<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennyaderzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>)
5. Оновлені програми для основної школи освітньої галузі «Мистецтво» (<https://artmon59-new.ed-era.com/>).
6. Опис ключових змін в програмах початкової школи (<http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-09-6pdf.pdf>).
7. Програма «Мистецтво» (профільний рівень та рівень стандарту) (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>)

Додаток 1

Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт з дисципліни Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво»

Семінарські заняття спрямовані формувати у студентів ґрунтовні заняття з даної дисципліни, створювати у студентів систему знань про способи розпізнавання основних захворювань по системам органів дорослої людини і дитини, методи використання різних лікарських речовин, методи догляду за хворими, проведення противно епідемічних заходів при інфекційних захворюваннях, виконання реанімаційних заходів тощо. Семінарські заняття дозволяють ознайомити студентів з додатковою інформацією. На семінарські заняття студенти готують теоретичний матеріал з рекомендованої літератури, лекцій, з практичних занять, виконаної самостійної роботи з певної теми. Крім того, студенти готують реферати, доповіді, повідомлення, презентації.

Типи семінарських занять:

Семінарське заняття - створення певних проблем з метою розвитку продуктивності мислення.

- ◆ Класичний семінар (семінар з виступами студентів).
- ◆ Семінар - обговорення доповідей, рефератів.
- ◆ Семінар - диспут.
- ◆ Семінар - колоквиум.
- ◆ Семінар - бесіда.
- ◆ Семінар — розгорнута бесіда: передбачає попередню підготовку студентів з визначених завдань;
- ◆ Семінар — колективне читання: студенти зачитують тексти, коментуючи їх зміст з позицій розвитку сучасної науки;
- ◆ Семінар— теоретична конференція: проводять зі студентами кількох груп курсу на основі вивчення об'ємного розділу чи цілої дисципліни;
- ◆ Семінар — розв'язання проблемних завдань: проводять на основі створення проблемних ситуацій, виокремлення проблемних завдань і праці над їх розв'язанням;
- ◆ Семінар — прес-конференція: кілька студентів готують повідомлення з вузлових питань, а всі учасники долучаються до їх обговорення;

Структура семінарів

1. Організаційна частина.
  - ознайомлення з темою та планом заняття.
2. навчально-дискусійна частина:
  - виступи доповідачів та їх опонентів;
  - роботи зі студентами, що не взяли участь в диспуті, але готові до відповідей;
  - висновки, узагальнення з кожного питання.
3. Заключна частина.
  - мотиваційна оцінка роботи студентів.

Методи роботи на семінарі

1. Доповідь. Реферат.
2. Бесіда.
3. Диспут.
4. Рецензування та обговорення рефератів.
5. «Мозковий штурм».
6. Поточний контроль знань.

Методичні рекомендації по проведенню семінарів з основ медичних знань

1. Семінарське заняття та його аналіз

Семінарське заняття- є формою навчання, що дає змогу ефективно організувати самостійну роботу учнів. Семінарське заняття найчастіше проводять в старших класах, при цьому учням надається можливість активно оперувати знаннями.

Допустимі: дискусії, заперечення, обговорення, аргументація.

Семінар- це живий творчий процес, який не може бути запрограмований в усіх деталях.

Завдання :

- Закріплення
- Розширення та поглиблення знань учнів
- Формування та розвиток навичок самостійної роботи учнів
- Реалізація диференційованого підходу до навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів
- Створення умов для формування та розвитку пошуково-творчих знань та навичок.

За характером семінари поділяють на :

1. **Випереджальні семінарські заняття**- проводять перед вивченням невеликої за обсягом та нескладною за змістом теми.

Мета - формувати вміння орієнтуватись у змісті навчального матеріалу, виділяти описовий, пояснювальний та інструктивний матеріал.

Підготовка:інструктаж, розробки групових та індивідуальних завдань контроль за процесом підготовки учнів до семінару.

2. **Навчальний семінар**- проводиться в процесі вивчення теми.

Мета - поглибити знання, сформувати вміння та навички застосування теоретичних знань учнів у практичній діяльності, усунути прогалини у навчальних досягненнях учнів із засвоєної теми.

Підготовка :вчитель, спираючись на знання, вміння та навички учнів, набуті на попередніх навчальних заняттях, розробляє систему навчальних завдань для самостійної роботи (при цьому завдання повинні не дублювати аналогічні, раніше використовувані, а носити варіативно-тренувальний або реконструктивний характер).

Методи та прийоми : обговорення, дискусія, аналіз, висновки та пропозиції.

3. **Узагальнюючий (підсумковий) семінар**- проводиться після вивчення складної за змістом та великої за обсягом теми чи розділу навчальної програми.

Мета - формувати вміння та навички учнів самостійно синтезувати та поглиблювати знання, використовувати їх у практичній діяльності.

Підготовка : вчитель повинен визначити місце семінару в системі інших уроків з навчального предмета, правильно сформулювати мету та завдання семінару, визначити обсяг матеріалу для розгляду на занятті.

Організаційна сторона :

- Розробка питань та диференційованих завдань для обговорення
- Складання основної та додаткової літератури
- Завчасне (за 10-15 днів до заняття) доведення до відома учнів плану семінару
- Повідомлення про форму організації та проведення заняття
- Визначення ролі кожного учня як активного його учасника
- Підготовка спільно з учнями необхідного наочного матеріалу
- Забезпечення методичного та технічного оснащення семінарського заняття.

До підготовки семінару доцільно залучати завідувача бібліотекою, запропонувавши організувати виставку книг, посібників, зразків наочних матеріалів самостійних творчих робіт

Технологія проведення:

1. Вступне слово вчителя (повідомлення теми, розкриття актуальності, ознайомлення з планом).
2. Обговорення питань плану заняття може починатись з раніше запланованого повідомлення студента або з вільного його виступу
3. Після першого повідомлення чи виступу викликаного студента в обговоренні питання можуть брати участь всі бажаючі (при цьому дозволяється користуватися конспектами, підручниками, будь-якими джерелами)
Вчитель стежить за тим, щоб під час семінару була створена атмосфера доброзичливості та взаємної довіри, вільного обміну думками, співробітництва та співдружності. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів на семінарі залежить від вільного вибору опонентів, створення проблемних ситуацій, розгортання мікродискусій.
4. Завершується семінарське заняття підбиттям підсумків обговорюваної теми, оцінювання знань студентів.

Незалежно від типу семінарського заняття у процесі його спостереження та аналізу доцільно звертати увагу на такі **параметри**:

- Вибір теми
- Підготовка вчителя та студентів до семінару (розчленування теми на конкретні питання, інструктаж щодо роботи з основною та додатковою літературою, вибір форм самостійних повідомлень студентів - доповідь, реферат, виступ, опанування, підготовка ілюстративного матеріалу)
- Технологія проведення семінару (повідомлення теми, мета та завдань семінару, надання слова студентам для повідомлення з питань семінару, коментар щодо повідомлень учнів, концентрування уваги учнів на питаннях, які передбачені планом, постановка питань у процесі повідомлень студентів, що спонукають до дискусії, вимагають доказовості, міцних знань, винахідливості)

- Розкриття теми семінарського заняття (чи всі питання розкриті, глибина та повнота їх висвітлення, кількість «активних» учасників семінару, активізація і стимулювання студентів у процесі роботи)
- Підбиття підсумків семінарського заняття (чи розкрита тема, які знання здобули студенти, ставлення до заняття і творча активність учнів,
- Досягнення мети заняття, оцінювання і стимулювання учнів до активної участі в семінарі, похвала за кращі відповіді та активну участь у роботі семінару)
- Результативність семінарського заняття (закріплення та поглиблення здобутих раніше знань, набуття нових, формування в учнів умінь та навичок, зокрема самостійної роботи з першоджерелами, розвиток здібностей учнів, формування умінь застосовувати теоретичні знання на практиці, ступінь творчого мислення учнів, самоорганізація та самоконтроль)

Вимоги до презентації

При оцінці презентації враховуються такі позиції:

Зміст

Розкрито всі аспекти теми

Матеріал викладений у доступній формі

Слайди розташовані в логічній послідовності

Заключний слайд із висновками

Бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів

Елементи оформлення:

Зміна слайдів

Дизайн

Анімація: стандартні, установка ефектів при зміні слайдів

Графіки, діаграми, малюнки

Елементи творчості:

Оригінальність і винахідливі приклади

Додаток 2

**Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни
Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво»**

Самостійна робота з курсу ІНТЕГРОВАНЕ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ГАЛУЗІ «МИСТЕЦТВО» – це важлива форма опанування цієї дисципліни. Вона покликана доповнити, узагальнити й систематизувати лекційний матеріал, розвинути навички роботи з методичними матеріалами та науковими першоджерелами, стимулювати пізнавальну активність і творчий пошук студентів.

Успішне проведення самостійної роботи залежить від багатьох чинників. Одним із найбільш істотних є сумлінна підготовка студента до неї.

Насамперед ознайомтеся з **темою** самостійної роботи, з'ясуйте, який саме **навчальний матеріал** пропонується до розгляду, пригадайте його місце в системі навчального курсу. Уважно прочитайте **план** заняття, ознайомтеся зі **списками основної та додаткової літератури**.

Якщо семінарському заняттю передувала **лекція** з тієї самої теми, слід **проглянути її конспект**, який допоможе вам зорієнтуватися в навчальному матеріалі, звернути увагу на проблемні питання й завдання, запропоновані викладачем, на значення нових термінів, на рекомендовані наукові джерела. Приступаючи до підготовки, пригадайте також, з якими теоретичними поняттями ви познайомилися на попередній лекції? Які питання обговорювали та аналізували на семінарському занятті?

Після цього можна приступати до **опрацювання літератури**. Під час її читання рекомендується робити **робочі записи** з кожного питання плану (вести конспект). Починаючи конспектувати певне джерело, обов'язково запишіть його назву, автора, вихідні дані в зошит, виділивши їх іншим кольором чи підкреслюванням. Дотримуйтеся всіх вимог до бібліографічного опису (його приклади можна знайти в переліку літератури).

Робота з науковим джерелом має за головну мету **розуміння** прочитаного. Тому, перш ніж робити записи в зошиті, вам слід уважно прочитати текст, усвідомити його логіку, спробувати відділити головне від другорядного, узагальнюючі теоретичні положення – від конкретних прикладів. Працюючи з монографією, слід насамперед проглянути її зміст, який дасть загальне уявлення про композицію книги.

Пам'ятайте, що конспектування в жодному разі не є механічним переписуванням тексту з книги! Конспект наукового джерела має бути стислим, добре структурованим і «читабельним» (адже вам згодом доведеться користуватися ним для повторення, під час підготовки до модульного та підсумкового контролю). Обов'язково використовуйте **раціональні способи конспектування**: виділення головного іншим кольором, підкреслюванням, спеціальними позначками, різноманітне графічне розташування тексту (колонки, таблиці, схеми), позначення стрілками логічних зв'язків між окремими блоками матеріалу. Використовуйте скорочення поширених слів і термінів: як загальноживані, так і ваші власні, що мають бути зрозумілі насамперед вам самим і повторювані – одне слово слід скорочувати завжди однаково. Список постійних власних скорочень можна складати на останній сторінці зошита.

Опрацьовуючи певне джерело, звертайте увагу на **нові слова й терміни**. Їх визначення слід записати в зошит, якщо воно подане в роботі. У протилежному випадку зверніться до словників іншомовних слів, тлумачних словників, словників педагогічних термінів або до стислого термінологічного словника, який складено викладачами кафедри педагогіки початкової освіти.

Якщо відчуваєте певні труднощі із розумінням терміна, запитайте його значення в інших студентів або у викладача. У випадку, коли під час конспектування у вас виникають **питання**, занотуйте їх на берегах конспекту, щоб з'ясувати під час підготовки або на самому практичному занятті.

З певної проблеми в науковій літературі ви можете зустріти **різні погляди вчених**, часом протилежні. Обов'язково акцентуйте свою увагу на таких випадках, намагайтеся чітко сформулювати ці різні погляди, відтворіть їх у зошиті. Продумайте і власну відповідь на таке неоднозначне питання, визначте, погляд якого вченого імпонує вам, а який викликає заперечення, і мотивуйте свої думки. Такі контраверсійні (суперечливі) питання часто стають предметом **дискусії** під час проведення практичного заняття.

Окремі джерела можна опрацювати і складаючи їх **тези, тезовий план**, роблячи окремі **виписки** (якщо це невелике джерело або таку форму роботи з ним спеціально обумовив викладач).

Чи існує певний **порядок роботи з джерелами**? Звичайно, загального правила немає, але вам рекомендується починати з основного джерела – базового підручника, після того звернутися до інших підручників, потім – спеціальних монографій і, зрештою, до наукових статей (якщо інший порядок не порекомендував викладач, зважаючи на теоретичне значення певного джерела). Бажано опрацювати всі джерела зі списку основної літератури і більшість – зі списку додаткової літератури.

Осібне місце в підготовці до практичного заняття з усної народної творчості посідає **робота з нормативними документами**, ознайомлення з якими є невід'ємною складовою опрацювання певної теми. Обов'язково зверніться до необхідних документів. Читайте тексти вдумливо, якщо в них зустрічаються незрозумілі слова, то обов'язково з'ясовуйте їх значення.

Опрацювавши рекомендовані джерела й тексти документів, перегляньте **список питань для перевірки знань**. Чи на всі ці питання ви знайшли відповіді в науковій літературі? Якщо існують певні «прогалини», ще раз зверніться до джерел (у складніших випадках можна звернутися за порадою до викладача під час індивідуальних консультацій). Спробуйте дати відповіді на запропоновані питання, не користуючись конспектом. Організувати самоконтроль можна і працюючи в парі з товаришем або у невеликій групі студентів (3–4 особи). **Основні визначення, провідні теоретичні положення, класифікації слід завчити напам'ять.**

Після цього переходьте до виконання **практичних завдань**, які допоможуть вам поглибити знання з певної теми, розвинути філологічні вміння й навички, привести знання в систему, виявити творчі здібності. Уважно прочитайте завдання, продумайте послідовність його виконання. Результат (порівняльна таблиця, відповідь на питання, схема, наведення прикладів, аналіз твору та ін.) має бути зафіксований у зошиті, якщо викладач не обумовив усної форми виконання або якщо це впливає з самої сутності завдання.

Навчаючись на першому курсі, вам слід тренуватися давати **усну зв'язну розгорнуту відповідь** на кожне питання плану практичного заняття, спочатку – з опорою на конспект, а потім і без нього. Це сприятиме розвитку літературного мовлення майбутнього фахівця, допоможе вам краще запам'ятати матеріал, відтворити його логіку. Використовуйте **традиційну побудову промови**: вступ (стисле окреслення проблеми) – основна частина (виклад провідних тез з аргументами-прикладми) – висновки (лаконічне формулювання провідних узагальнюючих положень). Намагайтеся, щоб ваша зв'язна розповідь була логічною, послідовною, чіткою, присутньою (без «води»), а мовлення – граматично й синтаксично правильним, виразним. Уникайте штампів, слів-паразитів, просторіччя та діалектизмів.

Приклади до кожного питання продумуйте наперед: можна зробити закладки у збірках першоджерел або виписати невеличкі уривки з творів у зошит. Корисно попросити ваших товаришів або родичів послухати вашу відповідь, поставити вам питання, зробити зауваження.

Наприкінці кожної теми подається **тест для самоконтролю**, який охоплює ключові питання. Обов'язково виконайте його і перевірте правильність відповідей. Проаналізуйте власні помилки: вони можуть свідчити про певні «прогалини» у ваших знаннях. Заповніть ці «білі плями» і ще раз зверніться до питань тесту.

Безпосередньо **перед практичним заняттям** перегляньте записи в зошиті, повторіть ключові поняття, теоретичні положення. Для повторення також можна використати список питань для перевірки знань. Під час заняття уважно слухайте вступне слово викладача, відповіді товаришів, при цьому можна доповнювати власні записи в зошиті, уточнювати певні поняття, наводити вдалі приклади. Вам слід **бути активними, брати участь в обговоренні**, по можливості **доповнювати відповіді товаришів**. Активна позиція студента, за даними психологів, сприяє кращому усвідомленню й запам'ятання матеріалу.

Окремі теми, питання викладач виносить на **самостійне опрацювання**. Методика його суттєво не відрізняється від підготовки до практичного заняття, за тим хіба винятком, що ви повинні самостійно контролювати себе, перевіряючи, чи всі аспекти теми ви засвоїли. Під час індивідуальних консультацій з викладачем ви маєте можливість уточнити певні питання, отримати роз'яснення складних аспектів матеріалу. Результати самостійної роботи обов'язково перевіряються викладачем під час модульного контролю, підсумкової контрольної роботи.

Сумлінна й систематична підготовка до практичних занять, самостійна робота не тільки дозволять отримати глибокі й міцні знання, але й обов'язково відіб'ються у високих балах і відмінних оцінках!

Методичні вказівки до контрольних робіт з дисципліни Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво»

Загальними вимогами до виконання контрольних робіт є чіткість, логічна послідовність викладення матеріалу, виключення можливості неоднозначного тлумачення, конкретність пояснень, наведених термінів і визначень, обґрунтованість висновків та прикладів.

Роботу можна виконувати у друкованому вигляді на форматі А4 (210 x 297 мм) з текстом, надрукованим шрифтом Times New Roman 12 кеглем, питання можна набирати 14 кеглем і полу жирним шрифтом, через полуторний міжрядковий. Текст розміщується на сторінці таким чином, щоб залишати поля наступних розмірів: зліва – не менше 20 мм, справа – 15 мм, зверху і знизу – по 20 мм.

Кожен варіант контрольної роботи складається з 10 питань, з яких 5 тестових завдань, 3 теоретичне/практичне питання і 2 ситуаційної задачі.

Відповіді на тестові завдання вказують латинськими буквами через круглу дужку в окремий рядок відповідно до порядкового номера кожного тестового завдання, або ТАК/НЕТ відповідям прописними буквами 14-го розміру. Кожне завдання тесту може мати від 2 до 4 відповідей. Наприклад, «Відповіді на тестові завдання» від 1. Питання- до 5. Питання.

Оцінка виконаної контрольної роботи проводиться:

- правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється 4 бали - 1,2,3,4,5 питання (загалом 20 балів)
- за теоретичне/практичне питання 10 балів – 6 питання, або 15 балів- 7,8 питання (загалом 40 балів)
- ситуаційну задачу – 20 балів- 9,10 питання (загалом 40 балів)

Якщо відповідь на тестове завдання правильна, тоді воно оцінюється максимально 4 бали, якщо відповідь не правильний тоді 0 бали. За теоретичне/практичне питання і за ситуаційну задачу крім максимальних балів можна отримати/порахувати бали за частково правильний відповідь. За допомогою письмової контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу з дисципліни за максимальною рейтинговою оцінкою – 100 балів. Для позитивний/зарахований результат письмової контрольної роботи кількість зібраних балів має бути не менше 60 балів, якщо студент отримав менше балів ніж 60, тоді має можливість на передачу.

Типовий варіант тестів

1. Загальне значення композиції в мистецтві таке: (макс. 4 балів)
  - A) Досягнення порядку та симетрії в мистецтві
  - B) Упорядкування елементів художнього твору
  - C) Правильно розмістити підпис художника на зображенні
  - D) Приховати мову та зміст твору
2. Яку з перелічених нижче ви б позначили як галузі/напрямки мистецтва: (макс. 4 балів)
  - A) абстракція, портрет, натюрморт, пейзаж, автопортрет, ілюстрація
  - B) образотворче мистецтво, прикладне мистецтво, виконавське мистецтво, фотографія, кіно та анімація, література, архітектура
  - C) драма, комедія, жах, опера, музика
  - D) Ренесанс, бароко, маньєризм, класицизм
3. Які навички розвиває мистецька освіта? (макс. 4 балів)
  - A) пізнавальні здібності
  - B) креативність
  - C) художня майстерність з руками
  - D) самовираження

4. Чи правильне таке твердження: Суть художньої освіти полягає в придбанні / передачі теоретичних знань, що спонукає учня до самостійної роботи.

(макс 4 балів)

ТАК

НЕТ

5. Немає взаємозв'язку між кольоровими тонами та значенням їхнього настрою.

(макс 4 балів)

ТАК

НЕТ

6. Охарактеризуйте особливості техніки паперової маси та її застосування в художній освіті початкової школи?

(макс 10 балів)

7. Підсумуйте основні функції та функції мистецької освіти у перших класах початкових шкіл згідно з новою українською базовою навчальною програмою!

(макс 15 балів)

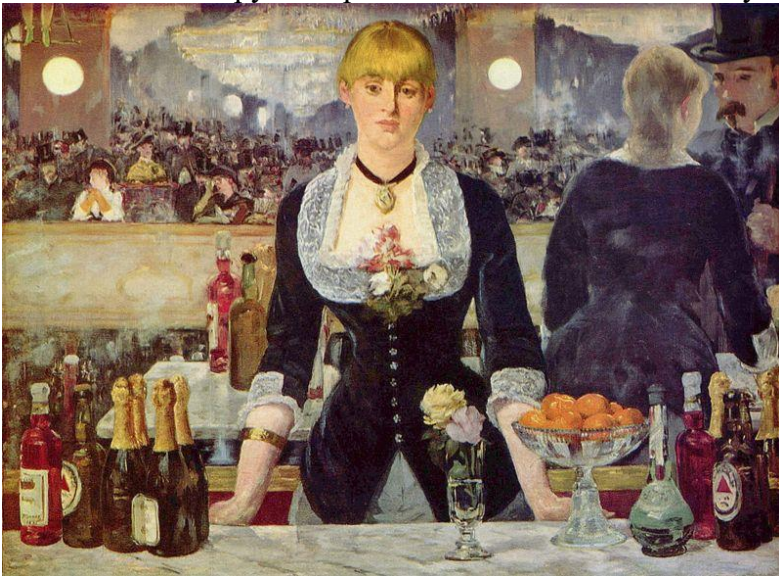
8. Охарактеризуйте поняття та диференціацію жанрів образотворчого мистецтва.

(макс 15 балів)

9. Зробіть аналіз наступної роботи навколо таких понять: (макс 20 балів)

Інтерпретація зовнішніх особливостей: структура зображення, використання матеріалу, використання кольорів, мова форми,

Особливості жанру та вираження стилю та особиста думка студента.

Мане - Бар Фолій-Бержере, 1882 рік

10. Накресліть інтегровану навчальну програму з мистецтв для учнів початкових класів 4 класу?

(макс 20 балів)